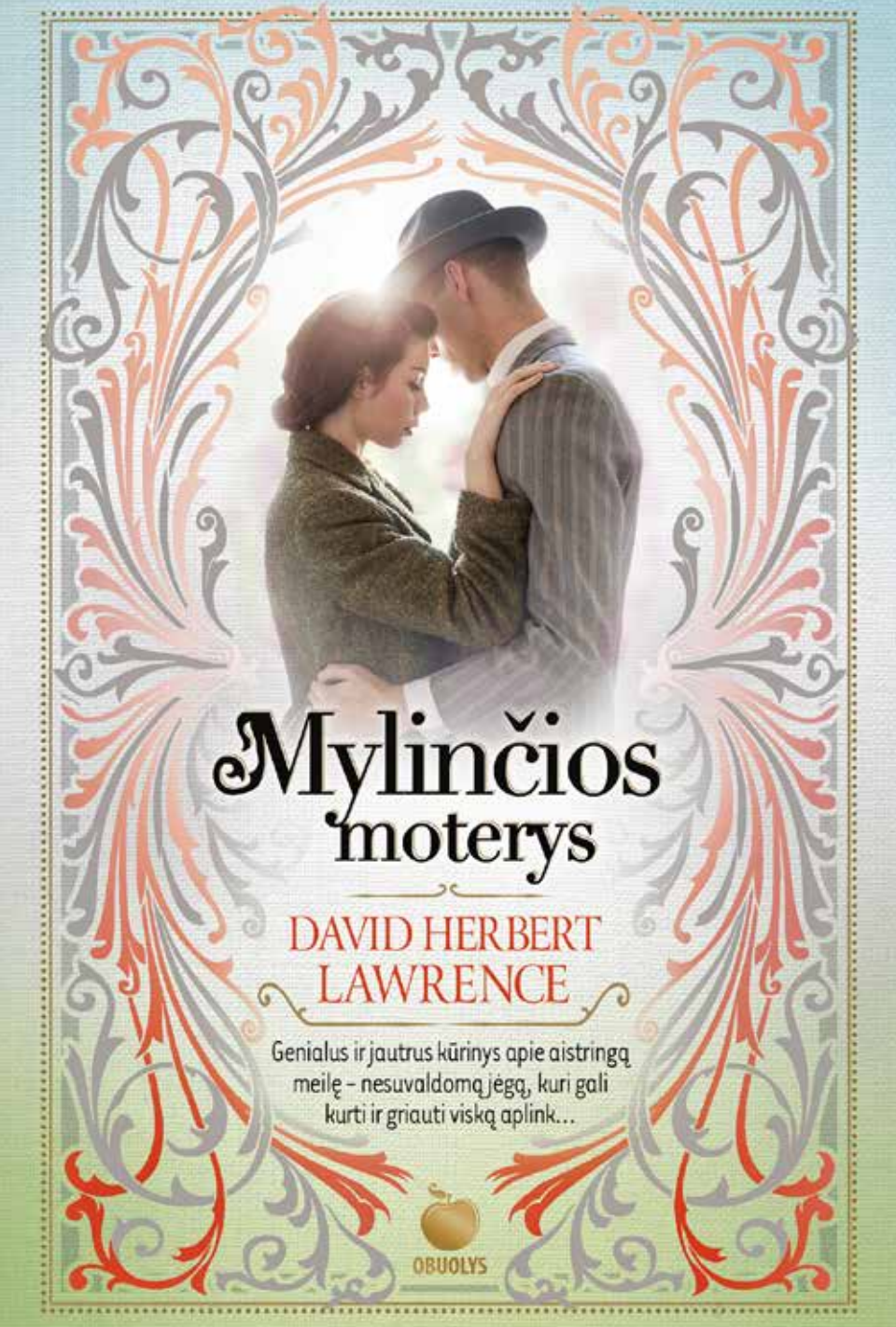

Mylinčios moterys

DAVID HERBERT
LAWRENCE

Genialus ir jautrus kūrinys apie aistringą
meilę – nesuvaldomą jėgą, kuri gali
kurti ir griauti viską aplink...

OBUOLYS

DAVID HERBERT LAWRENCE

Mylinčios moterys

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
LILIJĄ VANAGIENĖ

I skyrius

SESERYS

Vieną rytą Ursula ir Gudrūna Brengven sėdėjo lango nišoje savo tėvo namuose Beldouveryje, dirbdamos ir šnekučiuodamos. Ursula siuvinėjo ryškiaspalvį rankdarbį, o Gudrūna piešė lentelėje, kurią laikė pasidėjusi ant kelių. Didžiumą laiko jos tylėjo ir tik užklydus kokiai minčiai prašnekdavo.

– Ursula, – paklausė Gudrūna, – negi tu *iš tikrųjų* nenori ištekėti?

Ursula pasidėjo siuvinį ant kelių ir pakėlė akis. Jos veidas buvo ramus ir atidus.

– Nežinau, – atsakė ji. – Priklauso nuo to, kas turima omeny.

Gudrūna truputį nustebo. Valandėlę ji žiūrėjo į seserį.

– Ką gi, – pasakė ji su ironija, – paprastai turima omeny tik viena. Bet šiaip ar taip, negi tu nemanai, kad būtum, – tai sakydama ji truputėlį suniuro, – geresnėje būklėje, negu esi dabar.

Šešėlis apniaukė Ursulos veidą.

– Galbūt, – atsakė ji. – Bet nesu tikra.

Gudrūna, kiek sudirgusi, nutilo. Ji norėjo aiškaus atsakymo.

– Argi nemanai, kad žmogui būtina santuokos *patirtis*? – paklausė.

– Ar manai, kad tai turi būti patirtis? – savo ruožtu paklausė Ursula.

– Turėtų būti, vienaip ar kitaip, – šaltai atsakė Gudrūna. – Gal ir nemaloni, tačiau vis tiek kažkokia patirtis.

– Vis dėlto ne, – nesutiko Ursula. – Greičiau tai galas patirčiai.
 Gudrūna, klausydama šių žodžių, sėdėjo labai ramiai.

– Žinoma, – pasakė ji. – Į tai reikia atsižvelgti.

Šitaip pokalbis užsibaigė. Gudrūna vos ne piktai paėmė trintuką ir pradėjo trinti dalį savo piešinio, Ursula susikaupusi siuvinėjo.

– Tu neimtum svarstyti gero pasiūlymo? – paklausė Gudrūna.

– Man rodos, aš jau keletą atmečiau, – atsakė Ursula.

– Nejaugi! – Gudrūna tamsiai nuraudo. – Bet jeigu pasitaikytų kas iš tiesu vertas? Nejaugi tikrai?

– Tūkstantis per metus. Ir buvo vienas be galo šaunus vyras. Man jis be galo patiko.

– Iš tikrųjų! Bet negi nejautei baisiausios pagundos?

– Abstrakčiai taip, bet ne konkrečiai, – atsakė Ursula. – Kai prieini prie reikalo, net ir pagundos nebelieka... Ak, jeigu mane kas sugundytų, stačia galva ištektčiau. Jaučiu pagundą tiktai netekėti.

Staiga abiejų seserų veidai nušvito pralinksminę.

– Ar nekeista, – sušuko Gudrūna, – kokia stipri pagunda netekėti!

Žiūrėdamos viena į kitą, jos prapliupo juoktis. Širdies gilumoje abi jautė baimę.

Stojo ilga pauzė, kurios metu Ursula siuvinėjo, o Gudrūna toliau piešė. Seserys buvo suaugusios merginos: Ursula dvidešimt šešerių, o Gudrūna – dvidešimt penkerių. Abiejų išvaizdoje buvo kažkas atsainaus, tyro, būdingo šiuolaikinėms merginoms, greičiau Artemidės, o ne Hebės¹ seserims. Gudrūna buvo labai graži, pasyvi, švelnios odos, glėžnų rankų ir kojų. Vilkėjo tamsiai mėlyno šilkinio audinio suknelę su mėlynų ir žalių lininių nérinių rauktinukais aplinkui kaklą ir rankoves, apsilmovusi smaragdo žalumos kojiniųėmis. Jos pasitikėjimas ir santūrumas buvo tikra priešingybė Ursulos jautrumui ir viltingumui. Provincijos žmonės, baidomi nepaprasto Gudrūnos *sang-froid** ir itin drąsios laikysenos, kalbėjo apie ją: „Ji smarki moteris“. Ji buvo ką tiktai

* Šaltas kraujas (*pranc.*).

grįžusi iš Londono, kur praleido keletą metų, mokydamosi dailės mokykloje ir gyvendama menininkų pasaulyje.

– Tikėjaisi, kad dabar atsiras koks vyriškis, – pasakė Gudrūna, staiga prikąsdama apatinę lūpą, o jos veidą iškreipė keista grimasa: pusiau gudrus šypsnyis, pusiau – skausmas. Ursula išsigando.

– Vadinasi, tu grįžai namo ir lauki jo čia? – nusijuokė jina.

– O Viešpatie! – šaižiai sušuko Gudrūna. – Nė žingsnio į šalį nežengčiau jo ieškodama. Bet jeigu pasitaikytų itin patrauklus ir pakanamai pasiturintis asmuo, ką gi... – ironiškai nutęsė ji. Paskui tiriamai pažiūrėjo į Ursulą, tarsi norėdama ją išbandyti. – Ar tau pačiai nepabosta? – paklausė jina sesers. – Ar tau neatrodo, kad niekas neišsipildo? *Niekas!* Viskas nuvysta dar pumpure.

– Kas nuvysta dar pumpure? – paklausė Ursula.

– Ak, viskas – ir pats žmogus, ir apskritai viskas.

Stojo tylą, kurios metu abi seserys miglotai bandė įsivaizduoti savo likimą.

– Tai iš tiesų baugina, – pasakė Ursula, ir vėl abi kiek patylėjo. – Bet negi tu manai, kad vien ištekėdama ko nors pasieksi?

– Atrodo, kad tai neišvengiamas sekantis žingsnis, – atsakė Gudrūna.

Ursula su nežymiu kartėliu susimąstė. Ji buvo mokytoja Vili Gryno vidurinėje mokykloje ir dirbo ten jau keletą metų.

– Žinau, – pasakė ji. – Šitaip atrodo, kai galvoji abstrakčiai. Bet įsivaizduok iš tikrųjų: įsivaizduok bet kokį savo pažįstamą vyrą, įsivaizduok, kaip jis kas vakarą grįžta namo, sako: „Sveika!“ ir bučiuoja tave...

Stojo bežadė tylą.

– Taip, – atsakė Gudrūna prislopintu balsu. – Neįmanoma. Neįmanoma dėl vyriškio.

– Žinoma, yra vaikai... – abejodama pasakė Ursula.

Gudrūnos veidas sugriežtėjo.

– Ar tu, Ursula, *iš tikrųjų* nori vaikų? – šaltai paklausė ji.

Ursulos veidas pasidarė apstulbęs, sutrikęs.

– Žmogui tai dar nesuvokiama.

– O tau? – paklausė Gudrūna. – Man mintis apie vaikų gimdymą nesukelia jokių jausmų.

Gudrūna pažvelgė į Ursulą bereikšmiu tarytum kaukė veidu. Ursula suraukė antakius:

– Gal tai nenuoširdu, – suabejojo ji. – Gal širdies gilumoje jų ir nesinori... tik iš paviršiaus taip atrodo.

Gudrūnos veidas pasidarė griežtas. Ji nenorėjo per daug aiškiai pasisakyti.

– Kai pagalvoji apie kitų žmonių vaikus... – pasakė Ursula.

Gudrūna vėl pažvelgė į seserį, beveik priešišškai.

– Iš tikrųjų, – pasakė ji, baigdamą pokalbį.

Abi seserys toliau dirbo tylėdamos. Ursula visada švytėjo keistu spindesiu kažkokios jos esmę sudarančios liepsnos, įkalintos, apnariotos, prieštaringos. Ji daug laiko praleisdavo viena, pati su savimi, dirbdama, gyvendama dieną iš dienos ir visą laiką mąstydamą, stengdamasi įsitverti gyvenimo, suvokti jį tokį, koks jis jai atrodė. Aktyvusis jos gyvenimas buvo sustabdytas, bet jo gelmėje, tamsoje, kažkas turėjo įvykti. Kad tik ji galėtų prasiveržti pro paskutinius apvalkalus. Ji tarytum mėgino jau tiesti rankas it kūdikis iščiose, tačiau dar neįstengė, dar ne. Ir vis dėlto joje ruseno keista nuojauta, viltis, kad kažkas įvyks.

Ji atidėjo rankdarbį ir pažvelgė į seserį. Gudrūną ji laikė tokia žavia, tokia be galo žavia dėl jos grakštumo, švelnios, reto skaistumo odos, bruožų subtilumo. Buvo joje ir tam tikro žaismingumo, kažkokio pikantiškumo ar nežymios ironijos, kažkokio nesutrikdyto santūrumo. Ursula iš visos širdies ją žavėjosi.

– Ko grįžai namo, paukšte? – paklausė ji.

Gudrūna žinojo, kad sesuo ją žavisi. Ji atsitraukė nuo piešimo ir pažvelgė į Ursulą iš po dailiai užriestų blakstienų.

– Kodėl sugrįžau, Ursula? – pakartojo ji. – Aš ir pati savęs klausiu gal tūkstantį kartų.

– Ir nežinai?

– Man regis, žinau. Man regis, mano grįžimas buvo *reculer pour mieux sauter**.

Ir neskubriu supratingu žvilgsniu ilgai pažiūrėjo į Ursulą.

– Žinau! – sušuko Ursula, ji atrodė mažumėlę apstulbusi ir nenuoširdi, tarytum tik būtų dėjęs žinanti. – Bet kur čia galima nušokti?

– Ak, tai nesvarbu, – kiek iš aukšto atsakė Gudrūna. – Jei šoksi per tvorą, vis tiek kur nors atsidursi.

– Bet ar tai nėra labai rizikinga? – paklausė Ursula.

Pašaipos šypsnyš palengva nuslinko Gudrūnos veidu.

Ir šitaip vėl užbaigė pokalbį. Bet Ursula vis dar tebėmąstė.

– Ak! – juokdamasi tarė ji. – Čia tik žodžiai!..

– O kaip tau atrodo namai dabar, kai sugrįžai? – paklausė ji.

Gudrūna prieš atsakydama akimirką šaltai tylėjo. O paskui šaltu balsu tiesiai pasakė:

– Jaučiuosi esanti visiškai ne savo vietoje.

– O tėvas?

Gudrūna pažiūrėjo į Ursulą vos ne su pasipiktinimu, tarytum priremta prie sienos.

– Apie jį negalvojau, susilaikiau, – šaltai atsakė.

– Taip, – susvyravusi pasakė Ursula, ir pokalbis jau iš tikrųjų buvo baigtas.

Seserys pasijuto atsidūrusios priešais tuštumą, bauginančią bedugnę, tarytum jau būtų pažvelgusios žemyn nuo jos krašto.

Kurį laiką abi tylėdamos dirbo, Gudrūnos skruostai iškaito nuo slopinamų jausmų. Ji širdo, kad tie jausmai atbudo.

– Gal einam tų vestuvių pasižiūrėti? – galiausiai paklausė ji, ir jos balsas skambėjo pernelyg nerūpestingai.

– Eime! – sušuko Ursula pernelyg entuziastingai, blokšdama į šalį siuvinį ir pašokdama taip, lyg norėtų nuo kažko pabėgti; šitaip ji

* Įsibėgėjimas, kad geriau nušoktum (*pranc.*).

išsidavė, kokia įtempta jai buvo visa situacija, ir nemaloniai nutvilkė Gudrūnai nervus.

Užlipusi aukštyn, Ursula jauste jautė visą namą, savo namus aplinkui save. Ir jie kėlė jai pasidygėjimą: bjaurūs, pernelyg įprasti. Tas gilus priešiškumas saviems namams, visai aplinkai, visai šito nutriušusio gyvenimo atmosferai ir sąlygoms jai buvo baisus. Tas jausmas ją baugino.

Netrukus abi merginos jau sparčiai žingsniavo Didžiąja Beldouerio gatve; gatvė buvo plati, abipus rikiavosi krautuvės ir gyvenamieji namai, visiškai beformiai ir bjaurūs, tačiau neskurdūs. Atsidūrusi čia po Čelsio ir Sasekso², Gudrūna gūžėsi nuo amorfiško vidurio Anglijos angliakasių miestelio atgrasumo. Tačiau ji ėjo per tą bjaurią menkystės visumą, per tą ilgą, amorfišką žvyruotą gatvę. Ėjo visų matoma, ėjo tarsi kankinimų keliu. Keista, kad ji nusprendė čia sugrįžti ir išbandyti šito beformio, nuogo atgrasumo poveikį sau. Kodėl ji panūdo jam pasiduoti, ar jai vis dar magėjo atsiduoti nepakeliamai šitų atgrasių, bereikšmių žmonių, šito beveidžio peizažo kankynei? Ji jautėsi nelyginant vabalėlis, besikapanojantis kelio dulkėse. Buvo kupina pasidygėjimo.

Merginos išsuko iš Didžiosios gatvės ir nuėjo palei juodą bendro daržo plotą, kur begėdiškai stirksėjo suodini kopūstų kotai. Niekas negalvojo gėdytis. Niekas dėl viso to nejautė gėdos.

– Čia tarsi kraštas požemių pasaulyje, – pasakė Gudrūna. – Angliakasiai atsineša jį iš po žemių, iškasa jį. Ursula, tai nuostabu, išties nuostabu... tai tikrai nepaprasta, kažkoks kitas pasaulis. Visi žmonės – pamėklės, ir viskas vaiduokliška. Viskas – vaiduokliška realaus pasaulio kopija, kopija, pamėklė, viskas purvina, viskas bjauru. Atrodo, lyg būtum išėjęs iš proto, Ursula.

Seserys ėjo juodu taku per tamsų dirvoną. Kairėje plytėjo slėnis su kasyklomis, kitoje pusėje – kalvos su javų laukais ir miškais; toluomoje viskas atrodė pajuodę, lyg žvelgtum pro krepo šydą. Tiesiomis kolo-
nomis kilo balti ir juodi dūmai, tamsiame ore jie atrodė lyg užburti. Netoliese pasirodė ilgos gyvenamųjų namų eilės, kurios artėjant linko,

krypo su kalno šlaitu, o viršukalnėje rikiavosi tiesiomis eilėmis. Namai buvo iš pajuodusių raudonų plytų, aptrupėję, tamsiais šiferio stogais. Takas, kuriuo seserys ėjo, buvo juodas, nuolatos juo vaikščiojančių angliakasių kojų sutryptas ir nuo lauko atitvertas geležinėmis tvoromis; kopynė, kurią perlipęs galėjai vėl atsidurti gatvėje, ligi blizgesio buvo nuzulinta angliakasių moleskino kelnų. Dabar abi merginos ėjo tarp dviejų eilių gyvenamųjų namų, kurie jau priklausė prie vargingesniųjų. Moterys šiurkščiomis prijuostėmis susidėjusios rankas stoviniavo plepėdamos savo kvartalo gale ir spoksojo įkandin seserų Brengven, įbedusios į jas atkaklius čiabuvių žvilgsnius, vaikai šūkalojo jas pravardžiuodami.

Guadrūna ėjo kaip apdėjusi. Jeigu čia žmonių gyvenimas, jeigu čia žmonės, gyvenantys baigtime pasaulyje, tai koks gi tas jos pačios pasaulis, esantis už šito ribų? Ji negalėjo užsimiršti, kad jos kojines žalios kaip žolė, kad jos didžiulė veliūro skrybėlė žolės žalumo, kad platus ir minkštas paltas – ryškiai mėlynas. Ir jautėsi taip, lyg būtų žengusi per orą, visai netvirtom kojom, širdį gniaužė ir atrodė, lyg kiekvieną minutę ją galėtų kas parblokti ant žemės. Ji bijojo.

Ji įsikibo į Ursulą, kuri nuo ilgo įpratimo buvo atspari šiai tamsaus, Dievo nesukurto, priešiško pasaulio prievartai. Tačiau visą laiką jos širdis raudėjo tarytum kankinama: „Noriu sugrįžti, noriu išvažiuoti, nenoriu šito pažinti, nenoriu žinoti, kad tai egzistuoja.“

Ir vis dėlto ji turėjo eiti tolyn.

Ursula jautė, kaip ji kamuojasi.

– Čia tau viskas nepakenčiama, ar ne? – paklausė.

– Mane tai slegia, – pralemeno Guadrūna.

– Ilgai čia neišbūsi, – pasakė Ursula.

O Guadrūna ėjo tolyn, trokšdama tik išsivaduoti.

Pro kalno linkį jos išėjo iš angliakasių rajono į švaresnes apylinkes kitoje pusėje, link Vili Gryno. Tačiau nežymūs juodumos kerai ir čia tvyrojo viršum laukų ir miškingų kalvų, ir nuo tos juodumos oras net

tamsiai blizgėjo. Buvo pavasario diena, vėsoka, su protarpiais sublykčiojančia saule. Geltonos kregždūnės lindo pro gyvatvorių apačią, o Vili Gryno darželiuose jau sprogo serbentų krūmai, ir apkibę akmeninės tvoras skleidėsi balti pilkų laibenių žiedeliai.

Pasukusios jos nuėjo tolyn vieškeliu tarp dviejų aukštų šlaitų, vedančiu bažnyčios link. Tenai, žemiausiame kelio posūkyje, po medžiais stovėjo būrelis lūkuriuojančių žmonių, atėjusių pasižiūrėti vestuvių. Stambiausio apygardos kasyklų savininko Tomo Kričo duktė tekėjo už jūrų karininko.

– Grįžkim, – pasakė Gudrūna, sukdamasi atgal. – Čia visi tie žmonės.

Ir dvejodama sustojo kelyje.

– Nekreipk į juos dėmesio, – nuramino ją Ursula, – jie visai neblogi žmonės. Visi mane pažįsta, gali jų nepaisyti.

– Bet ar mums reikia pro juos praeiti? – paklausė Gudrūna.

– Jie visai neblogi, iš tikrųjų, – pasakė Ursula eidama toliau.

Ir abi seserys drauge prisiartino prie būrelio sutrikusių, įdėmių paprastų žmonių. Didžiuma jų buvo moterys, šachtininkų žmonos, iš neuovokesniųjų. Jų veidai buvo įdėmūs, požemių pasaulio veidai.

Abi seserys įsitempusios nuėjo tiesiai vartų link. Moterys prasiskyrė, tačiau vos vos, tarytum nenorėdamos užleisti vietos. Seserys praėjo tylėdamos pro mūrinius vartus ir užlipo laiptais aukštin per raudoną kilimą, kritiško policininko žvilgsnio palydėtos.

– Kiek tos kojinės kainuoja! – pasigirdo balsas Gudrūnai už nugaros.

Staiga merginą pagavo nuožmus pyktis, sunkiai tramdomas ir aršus.

Ji mielai būtų visas jas sunaikinusi, nušlavusi nuo žemės paviršiaus, kad pasaulis jai liktų švarus. Kaip atgrasu buvo eiti šventoriaus taku, per raudoną kilimą, nestabtelint, visų jų akivaizdoje.

– Į bažnyčią aš neisiu, – staiga pasakė ji taip ryžtingai, kad Ursula akies mirksniu sustojo, apsigrėžė ir įsuko į siaurą šoninį takelį, kuris

ėjo ligi mažų vidurinės mokyklos vartelių, – mokyklos teritorija buvo greta bažnyčios.

Atsidūrusi už šventoriaus, pro vartelius įėjusi į mokyklos krūmyną, Ursula atsisėdo pailsėti ant žemos akmeninės tvoros po laurų krūmais. Užpakalyje ramiai dunksojo didžiulis raudonas mokyklos pastatas, šventės proga visi langai buvo plačiai atverti. Priešais ją pro krūmų viršų buvo matyti blyškūs stogai ir senosios bažnyčios bokštas. Sesisers slėpė krūmų lapija.

Guadrūna tylėdama atsisėdo. Lūpos tvirtai sučiauptos, veidas nusuktas į šalį. Ji skaudžiai apgailestavo čia sugrįžusi. Ursula žiūrėjo į ją ir galvojo, kokia ji stulbinamai graži dabar, iš nesmagumo išraudusi. Tačiau Guadrūna ją slėgė, skleidė kažkokį nuovargį. Ursula troško būti viena, išsivadavusi nuo Guadrūnos artumo, kuris ją kaustė ir varžė.

– Ar mes čia liksim? – paklausė Guadrūna.

– Aš atsisėdau tik kiek pailsėti, – atsakė Ursula stodama, tarsi išgirdusi priekaištą. – Pastovėsim kampe, prie žaidimų aikštelės, iš ten viską matysim.

Tuo metu saulė skaisčiai apšvietė šventorių, ir padvelkė nežymus pavasario aromatas, gal nuo žibuoklių, augančių ant šventoriaus kapų. Jau buvo išsiskleidusios ir kelios saulutės, skaisčios it angelai. Aukščiau krauju raudonavo sprogstantys varinio buko lapai.

Lygiai vienuoliktą pradėjo važiuoti karios. Minia prie vartų sušurmuliavo, susitelkė, kai privažiavo karieta ir vestuvių svečiai pradėjo kopti laiptais ir raudonu kilimu eiti į bažnyčią. Visi buvo linksmi, pakiliuos nuotaikos, nes švietė saulė.

Guadrūna su bešališku smalsumu atidžiai juos stebėjo. Kiekvieną jų matė kaip išbaigtą figūrą, tarsi knygos personažą, paveikslą objektą ar marionetę teatre, išbaigtą kūrinį. Jai buvo smagu, jiems einant pro ją taku į bažnyčią, nustatyti, kokie jų būdo bruožai, teisingai juos įvertinti, įsivaizduoti įprastinę jų aplinką, apgyvendinti juos tenai. Ji juos pažinojo, jai jie buvo baigti, užantspauduoti, paženklinti. Nebuvo nė

vieno, kuriame glūdėtų kas nors nežinoma, neatspėta, kol pasirodė patys Kričiai. Dabar jau ji susidomėjo. Čia buvo kažkas kita, ko iš anksto lengvai nenuspręsi.

Pasirodė motina, ponია Krič, su vyriausiu sūnumi Džeraldu. Ji buvo keista, nevalyva būtybė, nepaisant pastangų, kurių tikriausiai buvo griebtasi kaip nors ją priderinti prie šios dienos. Veidas išblyškęs, gelsvas, oda švari, perregima; buvo kiek palinkusi, bruožai ryškūs, gražūs, žvilgsnis sukaupias, nematantis, plėšrus. Bepalviai plaukai nesutvarkyti, iš po mėlyno šilko skrybėlės sruogomis driko ant plačios tamsiai mėlynos pelerinos. Ji atrodė panaši į maniakę, beveik slapukę, tačiau be galo išdidžią.

Sūnus buvo šviesiaplaukis, saulėje įdegęs, gerokai aukštesnis negu vidutinio ūgio, dailaus sudėjimo ir beveik pernelyg gražiai apsirengęs. Bet ir jis turėjo keisto budrumo, nesąmoningo blizgesio, tarsi būtų buvęs ne to paties kūrėjo kaip aplinkiniai žmonės. Gudrūnai jis išsyk krito į akį. Jame buvo kažkas šiaurietiška, kas ją traukė it magnetas. Šiaurietiška skaisčius jo gymis ir šviesūs plaukai spindėjo kaip saulės spinduliai, lūžtantys pro ledo kristalus. Jis atrodė toks šviežias, nepaliestas, grynas, lyg būtų iš Arktikos. Buvo gal trisdešimties metų, gal kiek vyresnis. Spindintis jo grožis, vyriškumas nelyginant jauno, gerai nusiteikusio, šypsančio vilko neapakino jos, ir ji įžvelgė didžiulę, niūrią rimtį jo laikysenoje, nepažabotojo būdo paslėptą pavojingumą. „Jo totemas – vilkas, – kartojo ji pati sau. – Jo motina – nesutramdyta sena vilkė.“ Ir tada lyg koks smarkus priepuolis ją suėmė savotiška ekstazė, tarytum ji būtų atradusi kažką neįtikėtina, ko dar niekas žemėje nežinojo. Ją pagavo keista ekstazė, visas jos gyslas užtvindė galingo jausmo antplūdis. „Gerasis Dieve! – sušuko ji pati sau, – kas gi čia?“ O po akimirkos ji jau neabejodama sakė sau: „Šitą žmogų aš pažįnsiu artimiau.“ Ją kankino troškimas vėl jį pamatyti, ilgesys, būtinybė dar kartą išvysti, kad įsitikintų, jog čia ne klaida, kad ji savęs neapgauna, kad iš tikrųjų pajuto šitą keistą, viską nustelbiantį jausmą jam, savo

esybe jį atpažino, su nepaprasta jėga jį suprato. „Ar aš *tikrai* esu kažkokiu būdu jam skirta, ar iš tiesų yra kažkokia blyški auksinė, kažkokia arktinė šviesa, kuri gaubia tikrai mudu?“ – klausė ji savęs. Ir negalėjo tuo patikėti, taip ir liko paskendusi mintyse, beveik nesuvokdama, kas aplinkui dedasi.

Pamergės jau buvo čia, tačiau jaunikis dar nesirodė. Ursula pagalvojo, kad gal bus kas nors atsitikę ir gal viskas žlugs. Ji susirūpino, tarytum nuo jos tai priklausytų. Atvyko vyriausios pamergės. Ursula žiūrėjo, kaip jos lipa laiptais aukštyn. Vieną jų Ursula pažinojo, aukštą, lėtą, nepaslankią, tankių šviesių plaukų naštos slegiama galva, blyškaus, pailgo veido. Tai buvo Hermionė Rodis, Kričių bičiulė. Dabar jiėjo aukštai iškėlus galvą, stengdamasi nulaikyti milžinišką plokščią gelsvo aksomo skrybėlę su dryžiais iš stručio plunksnų, natūralių, pilkų. Ji plaukte plaukė, iškėlus pailgą išbalusį veidą, tarytum beveik nesąmoningai norėdama nematyti pasaulio. Ji buvo turtinga. Vilkėjo plonyčio šilkinio aksomo suknią, blyškiai gelsvos spalvos, ir nešėsi daugybę mažų rausvų ciklamenų. Bateliai ir kojinės buvo rusvai pilki, tokios pat spalvos kaip ir plunksnos ant skrybėlės, plaukai vešlūs;ėjo jį savotiškai sustingusiais klubais, tarsi nenoromis. Atrodė įspūdingai savo blyškiai geltonais ir rusvokai rausvais apdaraais, tačiau tuo pat metu buvo makabriška, kažkokia atgrasi. Jai einant pro šalį, žmonės tylėjo priblokšti, sunerimę, nusiteikę tyčiotis, bet kažkodėl tylintys. Ilgas išblyškęs jos veidas, pakeltas aukštyn kaip Rosečio³ paveiksluose, atrodė lyg apdujęs, tarytum jos vidaus tamsybėse būtų kirbėjusi keista galybė minčių ir jai nebūtų leista niekada nuo jų pabėgti.

Ursula kaip pakerėta stebėjo ją. Truputį ją pažinojo. Tai buvo pati įžymiausia moteris Midlenduose⁴. Jos tėvas buvo senosios tradicijos Derbišyro baronetas, o ji pati naujo stiliaus moteris, labai intelektualė, apsunkusi, įdirgusi nuo savo sąmoningumo. Ji karštai domėjosi reformomis, visa širdimi buvo atsidadvusi visuomeniniams reikalams. Tačiau ji buvo vyro moteris, ją traukė vyriškas pasaulis.

Ją siejo įvairūs artimi dvasios ir širdies ryšiai su įvairiais įtakingais vyrais. Ursula iš jų pažinojo tik Rupertą Birkiną, kuris buvo vienas iš grafystės mokyklų inspektorių. Tačiau Gudrūna Londone buvo susidūrusi ir su kitais. Besisukiodama su savo draugais dailininkais visokiausiuose visuomenės sluoksniuose, Gudrūna jau pažinojo daugelį įžymių, aukštos padėties žmonių. Jai dusyk buvo tekę susitikti Hermionę, tačiau palankumo viena kitai jos nepajuto. Keista būtų susitikti vėl čia, Midlenduose, kur jų socialinė padėtis tokia skirtinga, po to, kai jos pasižinojo kaip lygios įvairių savo pažįstamų namuose Londone. Mat Gudrūna ten buvo populiari ir turėjo draugų tarp laisvesnių pažiūrų aristokratų, kurie palaikė ryšius su meno pasauliu. Hermionė žinojo esanti gerai apsirengusi, žinojo savo visuomenine padėtimi esanti lygi, jeigu ne žymiai pranokstanti kiekvieną, ką jai pasitaikytų sutikti Vili Gryne. Žinojo esanti pripažįstama kultūros ir intelekto pasaulyje. Ji buvo *Kulturträger**, idėjų kultūros tarpininkė. Viskam, kas buvo aukščiausia, ar tai būtų visuomeninio gyvenimo, minčių pasaulio ar veiklos srityje, ar netgi mene, ji pritarė, ji sukiojosi tarp pačių pažangiausių, buvo sava tarp jų. Niekas negalėjo jos pažeminti, niekas negalėjo iš jos pasišaipyti, kadangi ji buvo pirmoji tarp pirmųjų, o tie, kurie buvo priešingi jai, stovėjo žemiau ar savo padėtimi, ar turtu, ar savo iškiliais ryšiais minčių, progreso, proto pasaulyje. Taigi ji buvo nepažeidžiama. Visą gyvenimą siekė tapti nepažeidžiama, neįveikiama, pasaulio nuomonei nepasiekiama.

Ir vis dėlto jos siela buvo iškankinta, neapsaugota. Netgi eidama aukštyrų taku į bažnyčią, nors ir įsitikinusi, kad jokiais atžvilgiais jos negali pažeisti vulgarios pastabos, puikiausiai žinodama, kad jos išvaizda be priekaištų, tobula, atitinkanti patį aukščiausią lygį, vis dėlto po pasitikėjimu, po išdidumu slėpė kančią, nes jautė, kad niekas jos nesaugo nuo įžeidimų, patyčių, pykčio. Ji visada jautėsi pažeidžiama, visada jos šarvuose buvo slaptas plyšys. Kas tai, šito ji ir pati nežinojo. Jai trūko

* Kultūros skleidėja (*vok.*).

sveiko aš, neturėjo ji natūralios pilnatvės, viduje žiojėjo baisi tuštuma, gyvybės nepriteklus, stoka.

Jai norėjosi, kad kas nors užpildytų šitą tuštumą, užpildytų visam laikui. Ji troško Ruperto Birkinio. Kai jis buvo šalia, jai nieko netrūko, ji jautėsi pilnavertė, sveika. O likusį laiką ji stovėjo ant smėlio viršum prarajos, ir nepaisant visos jos tuštybės ir visų garantijų bet kokia prasta tarnaitė, savimi pasitikinti ir smarkaus būdo, menkiausiu pašaipos ar paniekos mostu galėjo nublokšti ją į šitą nepilnavertiškumo bedugnę. Ir toji mąslė, išsikamavusi moteris tolydžio krovė savo gynybos užtvaras iš estetinio išmanymo, kultūros ir pasaulio supratimo ir abejingumo. Tačiau niekaip negalėjo užkimšti tos nepilnavertiškumo spragos.

Jeigu tik Birkinas užmegztų artimą ir pastovų ryšį su ja, ji jaustųsi saugi toje neramioje gyvenimo kelionėje. Jis padarytų ją sveiką ir triumfuojančią, triumfuojančią labiau už dangaus angelus. O, kad padarytų! Tačiau ją kamavo baimė ir blogi nujautimai. Ji rūpinosi savo grožiu, taip atkakliai stengėsi pasiekti tą grožio ir pranašumo laipsnį, kur jam neliktų jokių abejonių. Bet visada ko nors trūko.

Jis taip pat buvo įnoringas. Atstumdavo ją, tolydžio atstumdavo. Kuo labiau ji stengėsi jį priartinti, tuo labiau jis stūmė ją šalin. Jie jau buvo meilužiai, daugelį metų. Ak, kaip visa tai vargino, kankino; ji jautėsi tokia išsekinta. Bet vis dėlto ji pasitikėjo savimi. Žinojo, kad jis nori ją palikti. Žinojo, kad nori galutinai nutraukti ryšius su ja, išsivaduoti. Bet ji vis dar tebetikėjo esanti pakankamai stipri, kad jį išlaikytų, tikėjo didesniu savo išmanymu. Jis protingas, tačiau tiesos prabavimo akmuo buvo ji. Tik jai reikėjo ryšio su juo.

Ir šitai, šitą ryšį su ja, kuris buvo ir jam aukščiausia pilnatvė, jis norėjo paneigti tarytum koks užgaidus vaikas. Su užsispyrusio vaiko įnoringumu norėjo nutraukti šventą ryšį, kuris juos jungė.

Vestuvėse jis dalyvaus, bus pabrolys. Bus bažnyčioje, lauks. Žinos, kada jinais ateis. Žengdama pro bažnyčios duris, ji sudrebėjo iš neramios nuojautos ir aistros. Jis ten bus, tikrai ją pamatys, kokia graži jos

suknelė, kaip ji išsipustė dėl jo. Supras, galės pamatyti, kad ji sukurta jam, pirmajam, kad jam ji pati svarbiausia. Tikrai galų gale jis pajėgs priimti jam skirtą aukščiausią likimą ir daugiau jos nebeatstums.

Nežymiai virpėdama iš pernelyg išsekinusio geismo, ji įžengė į bažnyčią ir nepakeldama akių, iš lėto pasižiūrėjo, kur jis, o lieknas jos kūnas drebėjo iš susijaudinimo. Kaip pabrolys jis turėtų stovėti prie altoriaus. Ji pasižiūrėjo iš lėto; ji neskubėjo, nes buvo tikra.

O tenai jo nebuvo. Baisi jausmų audra užplūdo ją, ir ji pasijuto skęstanti. Ją pagavo žlugdanti neviltis. Automatiškai ji priėjo prie altoriaus.

Dar niekada nebuvo patyrusi tokio veriančio visiškos, galutinės nevilties sukkelto skausmo. Tai buvo baisiau už mirtį, absoliuti tuštuma, nebūtis.

Jaunikis ir pabrols dar nebuvo atvykę. Lauke augo nerimas. Ursula jautėsi vos ne atsakinga už tai. Mintis, kad nuotakai atvažiavus dar nebūs jaunikio, jai atrodė nepakeliama. Vestuvės neturi tapti fiasko. Jokiu būdu.

Bet štai ir nuotakos karieta, papuošta kaspinais ir kokardomis. Širmi žirgai tarsi juokdamiesi linksmomis šuoliais skriejo į tikslą – prie šventoriaus vartų. Štai čia visos linksmybės ir džiaugsmo centras. Staigiai atsidarė karietos durelės ir išleido dienos gėlę. Pakelėje sustoję žmonės tyliai šurmuliavo, kaip šurmuliuoja nepatenkinta minia.

Tėvas pirmasis išlipo į rytmečio orą, tarytum koks šešėlis. Jis buvo aukštas, plonas, rūpesčių išsekintas žmogus reta, juoda, kiek žilsterėjusia barzdele. Kantriai, stengdamasis nekristi į akis, jis laukė prie karietos durelių. Karietos tarpduryje kliusterėjo gležnų lapelių ir žiedų liūtis, subolavo atlasas, nėriniai, ir pasigirdo linksmas balsas:

– Kaip man išlipti?

Pasitenkinimo raibuliai nuvilnijo per laukiančią minią. Žmonės spraudėsi jos pasitikti, smalsiai žiūrėdami į palenktą šviesiaplaukę galvutę su žiedų pumpurais, į dailią baltą kojytę, kuri atsargiai stojo ant karietos laiptuko. Staiga nuvilnijo balta puta, ir nuotaka it staigi bangų

mūša visa baltutėlė nuplaukė greta tėvo į rytmetinį medžių pavėsį, o jos šydas plevėsavo juokdamasis.

– Na, pavyko, – tarė jinai.

Viena ranka įsitvėrusi rūpesčių išvargintam, geltono veido tėvui į parankę, vilnydama lengvais lyg puta drabužiais, ji nuėjo per tą amžinąjį raudoną kilimą. Tėvas, nebylus ir išgeltęs, dėl barzdos atrodantis dar labiau rūpesčių išvargintas, lipo laiptais sustingusiom kojom, tarsi neturėdamas drąsos, tačiau besijuokianti nuotakos miglaėjo kartu su juo nė kiek neblėsdama.

O jaunikio dar nebuvo! Šito Ursula negalėjo pakelti. Nerimo suspausta širdimi stebėjo kalną kitoje pusėje, baltą pakalnėn einantį kelią, kur jis turėtų pasirodyti. Štai karieta. Atleikia. Ką tik pasirodė. Taip, tai jis. Ursula atsigrėžė į nuotaką ir į žmones ir, būdama patogesnėje vietoje, kažką šūktelėjo. Norėjo visus įspėti, kad jaunikis jau atvyksta. Bet jos šūktelėjimas buvo neaiškus, niekas jos neišgirdo, ir ji smarkiai iškaito, sutrikusi dėl savo entuziazmo ir nesėkmės.

Karieta dardėjo pakalnėn, tolydžio artėdama. Minioje pasigirdo šauksmai. Nuotaka, kuri ką tik buvo pasiekusi laiptų viršų, linksmai apsigrėžė pažiūrėti, kas ten per sujudimas. Ji pamatė žmonių sumaištį, privažiuojančią karietą ir savo mylimąjį, iššokantį iš jos, bėgantį pro arklius ir neriantį į minią.

– Tibsai! Tibsai! – staiga pašaipiai ir žvaliai sušuko ji, stovėdama viršuje; nutvieksta saulės, ji mojavė puokšte. Bet jis, lėkdamas su skrybėle rankoje, jos neišgirdo.

– Tibsai! – dar sykį riktelėjo jinai, žiūrėdama žemyn į jį.

Nesusigaudydamas jis dirstelėjo aukštyr ir pamatė viršum savęs ant tako stovinčią nuotaką ir jos tėvą. Keistas išgąstis šmėkstelėjo jo veide. Akimirką jis dvejojo. Paskui susikaupė ir šoko ją vytis.

– Aaa! – traukdama orą keistai šūktelėjo ji, o paskui lyg pagal refleksą pašoko, apsisuko ir leidosi bėgti bažnyčios link, neįtikėtina greitai tuksėdama baltom kojelėm ir plevėsudama baltais apdaraais.

Nelyginant kurtas jai įkandin nudūmė jaunikis; šuoliais lėkdamas per laiptus jis aplenkė tėvą, o vikrios jo šlaunys vizgėjo tarsi skaliko vejantis žvėrį.

– Ei, vykis ją! – šaukė prastos moterėlės apačioje, ūmai įsitraukusios į žaidimą.

O ji, gėlėm tarsi putai byrant nuo jos, jau buvo besukanti už bažnyčios kampo. Bet sviedė žvilgsnį atgal, riktelėjo juokdamasi ir valiūkiškai, staigiai pakeitė kryptį ir dingo už pilko akmeninio kontraforso. Po akimirkos jaunikis, kuris bėgo palinkęs į priekį, stvėrėsi ranka už nebylaus akmens briaunos ir pasisukęs dingo iš akių, išnyko ir vikrios, tvirtos jo strėnos.

Beregint minia prie vartų pratrūko susijaudinusi šūkauti. Ir tada Ursula vėl pastebėjo tamsią, gerokai gunktelėjusią pono Kričo figūrą; jis laukė ant tako, bereikšmiu veidu stebėdamas bėgimą į bažnyčią. Bėgimas baigėsi, ir jis atsigręžė pažiūrėti atgal į Rupertą Birkiną, kuris tučiuojau priėjo.

– Mes sudarysim užnugarį, – vos vos šypsodamas pasakė Birkinas.

– Taigi, – lakoniškai pritarė tėvas.

Ir abu vyrai drauge nuėjo taku.

Birkinas buvo toks pat liesas kaip ir ponas Kričas, išblyškęs, liguistotos išvaizdos. Sudėjimo buvo smulkaus, bet dailaus. Ėjo truputį vilkdamas vieną koją, tačiau tai buvo tik dėl varžymosi. Nors jis ir buvo apsirengęs kaip jo vaidmeniui derėjo, tačiau dėl įgimto nedarnumo jo išvaizda buvo truputį juokinga. Prigimties jis buvo protingos, savitos ir visai nepritapo prie tokio tradicinio renginio. Tačiau jis pakluso įprastinei normai ir sutiko apsimesti.

Jis sugebėdavo apsimesti esąs visiškai kasdieniškas, tobulai, idealiai banalus. Ir darydavo tą taip puikiai, perimdamas aplinkos toną, greitai taip prisitaikydamas prie savo pašnekovo ir sąlygų, kad kasdieniškas jo banalumas imdavo atrodyti visiškai įtikėtinas ir palankiai nuteikdavo tuo momentu jį stebinančius žmones, atimdamas iš jų bet kokią norą pulti jo išskirtinumą.

Skaitykite likusius
556 iš **576** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Genialus kūrinys. Šis romanas – tikras šedevras.

– *New Statesman*

Kiek grožio šioje knygoje!

Daugybė puslapių šilto ir nepakartojamo intymumo...

– *The Guardian*

Turbūt nėra kito rašytojo, kurio kūryboje meilės tema turėtų tokią didelę reikšmę kaip D. H. Lawrence'o. Geriausiu laikomas jo romanas „Mylinčios moterys“ – labiausiai provokuojantis požiūrio į meilę ir santykius atspindys.

XX amžiaus pradžia. Vidurio Anglijos kalnakasių miestelis. Seserys Gudrūna ir Ursula siuvinėja rankdarbius ir svarsto apie santuoką. Netrukus svajotoja mokytoja Ursula įsimyli intelektualą Rupertą ir atsiduoda meilei, kuri virsta gyvenimo pagrindu. Pragmatiškoji dailininkė Gudrūna užmezga santykius su išvaizdžiu ir turtingu Džeraldu, tačiau stengiasi nepamesti galvos. Porų ryšiai greitai tampa intensyvūs ir aistringi, tačiau nežinia, ar ši aistra yra kūrybinga, o gal destruktivi. Keturis žmones sieja gyvenimo tragedijos ir džiaugsmai bei nuolat besikeičiantys gilios aistros ir griauinančios nesantaikos laikotarpiai. Galiausiai ketvertas iškeliauja per karo nuvargintą Europą atostogų į Alpes, o ten nutinka katastrofa...

Šis nuostabus romanas, visuotinai laikomas geriausiu D. H. Lawrence'o kūriniu, pasakoja apie tai, ką reiškia būti žmogui konfliktų ir sumaišties laikais. Kupinos gilių ir įtikinančių žmogiškų jausmų, „Mylinčios moterys“ – visų meilės ir seksualumo formų, ir gražių, ir niokojančių, tyrimas.

D. H. Lawrence'o romanas šiandien, kai iš naujo analizuojama šeimos sąvoka, be galo aktualus – drąsus ir bekompromis, peržengiantis griežtas puritoniškos moralės ribas.

ROMANAS APIE VISKĄ PAVERGIANČIĄ AISTRĄ

Jeigu jums patiko tokios knygos, kaip „Ana Karenina“ ir „Forsaitų saga“, privalote perskaityti ir „Mylinčias moteris“.

OBUOLYS

nuo 2004

#obuolys.lt

ISBN 978-609-484-340-2

9 786094 843402

www.obuolys.lt

Knygos pigiau, idomybės ir straipsniai nemokamai

KITI FORMATAI:

klaidykla.lt

Audis knyga

Elektroninė knyga